

Betreft: gierzwaluw & gewone dwergvleermuis
Locatie: Indië II te Almelo
Datum: 20 juli 2017
Ecoloog: 06-27564247
Steller: Peter van der Linden, ecooloog

Voor de herstructurering van het plangebied Indië, fase II te Almelo wat de eventuele effecten zijn op beschermde soorten. Uit de onderzoeken is gebleken dat in de complexen de steenmarter, gewone dwergvleermuis en gierzwaluw voorkomen. De huidige verblijfplaatsen van de soorten kan niet worden gegarandeerd, een ontheffing voor de werkzaamheden wordt aangevraagd, waarbij voor de steenmarter een ontheffing wordt gevraagd voor een permanent effect en voor vleermuizen en gierzwaluw voor een tijdelijk effect.

Om zo min mogelijk effecten te verkrijgen en het werk te begeleiden, is een ecologisch werkprotocol opgesteld. De werkzaamheden betreffen de sloop van de huidige fabriekscomplexen en de nieuwbouw van woningen. Het ecologisch werkprotocol beschrijft de werkwijze die moet worden gevolgd om onnodige schade aan de natuurwaarden te voorkomen.

Leeswijzer

In eerste instantie wordt kort ingegaan op de voorwaarden rondom de gewone dwergvleermuis. Daarna worden de voorschriften benoemd, deze bestaan uit algemene maatregelen en voorschriften, tijdsplanning, voorbereiding, uitvoering, permanente maatregelen ten behoeve van vleermuizen en gierzwaluw en de overige maatregelen – de zorgplicht.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen in de gebouwen binnen het plangebied. Aan de Laan van Indië is een kolonie aangetroffen van 15-20 dieren. Paarterritoria zijn aangetroffen aan de Laan van Indië en de Industriestraat, het betreffen in totaal zes paarterritoria, de paarverblijven zijn niet gevonden (de gewone dwergvleermuis roept vliegend). Er is minimaal een of twee paarverblijven in de gebouwen die gesloopt gaan worden. Waarschijnlijk zijn enkele paarverblijven aanwezig in de woningen aan de Haven noordzijde en de gebouwen die niet gesloopt gaat worden.

De paartijd van de gewone dwergvleermuis loopt van medio augustus tot begin oktober. De kraamtijd van de gewone dwergvleermuis loopt van medio mei tot half juli. De wintertijd is de periode dat de gewone dwergvleermuis in winterslaap is en loopt globaal van eind oktober tot en met maart. Voor iedere verblijfplaats die niet functioneert moeten minimaal vier alternatieven worden geboden. De alternatieve (tijdelijk of permanent) verblijfplaatsen zijn pas na een gewenningstijd functioneel. De gewenningstijd is afhankelijk van de aard van de verblijfplaats en het aangetroffen aantal dieren:

- een zomerkolonie van < 10 dieren heeft een gewenningstijd van drie maanden in het actieve seizoen;
- een zomerkolonie van > 10 dieren heeft een gewenningstijd van zes maanden in het actieve seizoen;
- een kraamkolonie heeft een gewenningstijd van drie maanden in de kraamperiode;
- een paarverblijf heeft een gewenningstijd van zes maanden dat op ieder moment van het jaar kan ingaan.

- Een winterverblijf heeft geen vastgestelde gewenningstijd.

Een tijdelijke verblijfplaats kan worden aangeboden als een kast die aan een gebouw wordt bevestigd. Een vleermuiskast is een platte doos die op minimaal vier meter hoogte wordt gemonteerd op een warme plek (avond zon). De dieren moeten vrij kunnen uitvliegen, nabij een verblijfplaats mogen bomen staan, maar er tegenaan niet.

Een permanente verblijfplaats wordt – bij voorkeur – geïntegreerd in de nieuwbouw. In voorkomende gevallen is een vleermuiskast ook geschikt.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is aangetroffen in de gebouwen binnen het plangebied. Aan de Laan van Indië is een nest van de gierzwaluw aangetroffen.

De broedtijd van de gierzwaluw loopt van medio mei tot eind juli. Buiten de broedtijd zijn er geen gierzwaluwen in Nederland. De gierzwaluw is zeer plaatstrouw, de alternatieve nestplekken moeten daarom zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nesten hangen. Het functioneren van alternatieve nesten kan worden verbeterd door tijdens de broedperiode nestgeluiden van de gierzwaluw af te spelen bij de nieuwe nesten. Er is geen gewenningstijd bekend voor nesten van de gierzwaluw. De compensatie kan worden aangeboden in de vorm van nestkasten of neststenen. De nesten moeten op het oosten worden geplaatst, en mogen in ieder geval geen middagzon hebben. De gierzwaluw heeft een voorkeur voor loodrechte wanden, bij plaatsing in een dak is een helling van > 60° vereist. Voor ieder aangetroffen nest moeten vijf alternatieven worden aangeboden.

Algemene maatregelen en voorschriften

1. Het ecologisch werkprotocol en de ontheffing Wet natuurbescherming moeten altijd op het werk aanwezig zijn en aan het bevoegd gezag getoond kunnen worden, voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een werkbespreking over dit ecologisch protocol gehouden.
2. Voor de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden dat eveneens op verzoek aan het bevoegd gezag kan worden getoond.
3. De achterliggende rapporten moeten eveneens altijd op het werk aanwezig zijn en aan het bevoegd gezag getoond kunnen worden.
4. Tijdens de werkzaamheden worden jaarlijks een of twee onverwachte inspecties uitgevoerd. De resultaten van de inspecties worden opgenomen in het logboek.
5. De uitvoerder is verantwoordelijk voor het correct uitvoeren van de voorschriften uit het ecologisch werkprotocol.
6. De algemene zorgplicht uit de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming dient in acht te worden genomen.
7. Voor afwijkingen van het werkprotocol of de ontheffing c.q. niet-verwachten gebeurtenissen, dient direct contact te worden opgenomen met de ecooloog T. Ursinus (06-12200785) of P.J.H. van der Linden (06 27564247). De ecooloog kan een werk schriftelijk 'vrijgeven'. Dit document wordt toegevoegd aan de documenten die bij het project horen en overhandigd aan de opdrachtgever. Ook wordt de opdrachtgever en het bevoegd gezag onmiddellijk geïnformeerd over wijzigingen en calamiteiten.

Tijdsplanning

De voorschriften uit dit hoofdstuk moeten worden uitgevoerd voordat de werkzaamheden starten. De volgorde van werken in dit hoofdstuk zijn dwingend van aard.

1. De noodzakelijke compensatie die voortvloeit uit de werkzaamheden moeten voorafgaand aan de werkzaamheden zijn gerealiseerd. Het betreft hier compensatie die is voorgeschreven in de ontheffing.
2. Bij de planning en het aanbrengen van (tijdelijke) verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de gewenningstijd van de maatregelen;
3. Vóór de winterperiode worden struiken en de strooisel laag verwijderd op die plekken waar gewerkt moet gaan worden, materiaal wordt opgeslagen of die anderszins betreden of bereiden worden. Egels bijvoorbeeld, kunnen op beschutte plekken bovengronds slapen.
4. Kap van bomen wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd. De beste periode hiervoor is na augustus en voor maart. Als dat logistiek noodzakelijk is om tijdens het broedseizoen te kappen wordt daags voorafgaande aan de kap door een ecooloog de te kappen bomen geïnspecteerd op broedvogels, de ecooloog kan dan toestemming geven voor de kap.
5. De werkzaamheden aan de oever dienen buiten om de kwetsbare voortplantingsperiode van herpetofauna en vissen te worden uitgevoerd. De beste periode hiervoor is september tot maart.
6. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt gecontroleerd of alle beschikbare gegevens aanwezig en up-to-date zijn.

Vorbereiding

De voorschriften uit dit hoofdstuk moeten worden uitgevoerd voordat de sloop plaatsvindt. De volgorde van werken zijn in dit hoofdstuk dwingend van aard;

1. De te gebruiken vleermuiskasten voor tijdelijke maatregelen zijn ter goedkeuring voorgelegd aan de ecooloog;
2. De locatie voor het ophangen van de kasten zijn in overleg met de ecooloog gekozen.
3. Ten behoeve van de compensatie zijn:
 - acht tijdelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen geplaatst (zie bijlage voor de locatie);
 - vijf neststenen voor de gierzwaluw geplaatst (zie bijlage voor de locatie). De neststenen zijn direct permanent geplaatst;
4. Nadat de verblijfplaatsen zijn opgehangen en functioneel aanwezig zijn (i.c. nazomer 2018), worden er maatregelen genomen om de dieren te laten verhuizen. Voor vleermuizen zijn vier methoden beschikbaar. De methoden moeten uitvoerbaar zijn en op de te slopen gebouwen worden toegepast.
 - Voor alle invliegopeningen wordt een lap plastic gehangen. De vleermuizen kunnen dan wel de verblijfplaats verlaten, maar niet meer betreden, of;
 - De appartementencomplexen worden met bouwlampen verlicht. Het is van belang dat het gehele bebouwing wordt verlicht, of;
 - de gehele gevel wordt afgeschermd met steigerdoek, zodanig dat de vleermuizen er wel achter weg kunnen komen, maar niet opnieuw kunnen invliegen, of;

- de gebouwen worden onder begeleiding van de ecooloog gesloopt. De sloop moet dan zodanig worden uitgevoerd dat eerst tocht en lekkage in de gebouwen en in de verblijfplaatsen ontstaat. De vleermuizen verhuizen dan naar een minder onrustige plek.

Deze methoden zijn in de praktijk bewezen. De methoden moeten bij gunstige weeromstandigheden (avondtemperatuur minimaal 8 °C, droog en weinig wind tot 3 Bft), twee tot drie nachten achtereen worden uitgevoerd. Daarna zijn de vleermuizen met grote zekerheid verhuisd.

Voor vogels wordt de verblijfplaats geblokkeerd buiten de broedtijd en als de vogel niet op het nest aanwezig is.

5. Voor de werkzaamheden als hierboven beschreven moet buiten de kwetsbare periode (kraamtijd, broedperiode) gewerkt worden.
6. De werkzaamheden zoals genoemd worden in overleg met de ecooloog uitgevoerd.

Opmerking: Gezien de omvang van het complex is de enige mogelijkheid om te werken zonder of met zo min mogelijk effect door te slopen onder begeleiding van de ecooloog, dat wil zeggen dat in overleg met de ecooloog wordt besloten hoe aan de voorwaarden kan worden voldaan en tocht en lekkage kan worden veroorzaakt.

Uitvoering

1. De werkzaamheden worden bij daglicht uitgevoerd.
2. Aangetroffen dieren worden in veiligheid gebracht en buiten het werkgebied uitgezet. Hiervoor kan direct contact worden opgenomen met de ecooloog T. Ursinus of P.J.H. van der Linden.
3. Er dient zeer terughoudend te worden omgegaan met het gebruik van verlichting. De directe omgeving dient zoveel mogelijk in duisternis te worden gehouden.

Permanente maatregelen

In de nieuwbouw worden minimaal acht permanente verblijfplaatsen geïntegreerd. Er zijn verschillende goede mogelijkheden beschikbaar. Het is van belang dat de verblijfsruimten voldoende groot zijn en dat het verschillende microklimaatzones kent.

1. De permanente voorzieningen maken onderdeel uit van de bouwtekening en zijn derhalve opgenomen in de omgevingsvergunning. De werkzaamheden worden conform het bestek uitgevoerd.

Zorgplicht

Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkerrein intact te worden gelaten. Voor al langs de Industriestraat zijn maatregelen in het kader van de zorgplicht noodzakelijk.

1. Buiten de winterperiode wordt eerst de ondergroei van de bosschages verwijderd, dat voorkomt dat er egels en andere dieren overwinteren;
2. nadat de ondergroei is verwijderd kunnen de bomen gekapt worden;

3. er wordt geen apparatuur of materieel opgesteld binnen de groenstrook, tenzij noodzakelijk voor het werk en pas na de voorzorgsmaatregelen uit 1 en 2.
4. voor de sloop van het gebouw wordt eerst het dak verwijderd – er is dan geen goede schuilmogelijkheid meer in het gebouw.
5. Ter hoogte van de Industriestraat en de Haven Noordzijde, en nabij de tijdelijke verblijfplaatsen, worden geen bouwlampen geplaatst, en in ieder geval blijven de gebouwen die niet gesloopt worden onverlicht.

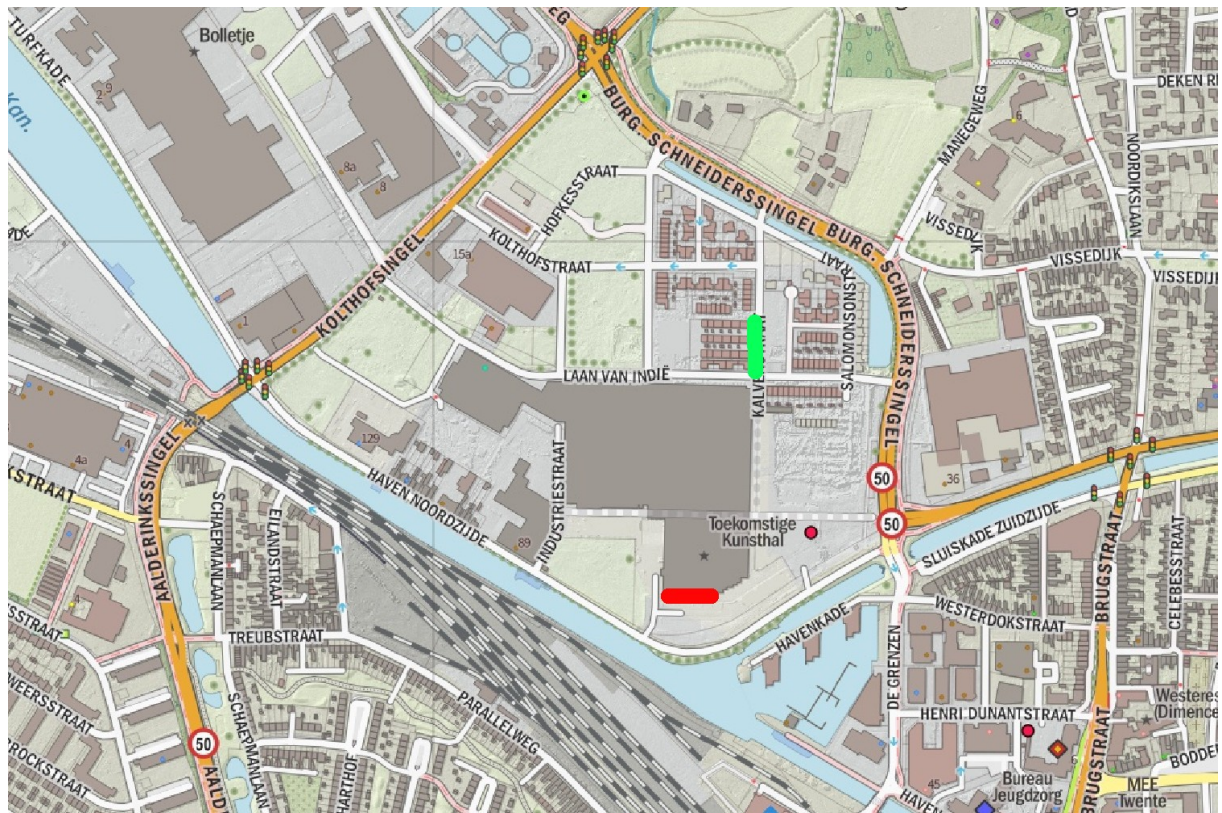
P.J.H. van der Linden
Els & Linde B.V.

De gebouwen waar de gierzwaluwstenen worden opgehangen.

De gebouwen waar de tijdelijke vleermuiskasten worden opgehangen.

Groen = locatie gierzwaluwkasten
Rood = locatie vleermuiskasten

Plangrens van de ontwikkeling.